

Fremsat den 25. maj 2021 af sundhedsministeren (Magnus Heunicke)

Forslag

til

Lov om ændring af epidemiloven

(Overvågning af smitsomme sygdomme via spildevand)

§ 1

I epidemiloven, lov nr. 285 af 27. februar 2021, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 44 indsættes:

»§ 44 a. Kommunalbestyrelsen kan iværksætte overvågning af spildevand med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelsen af smitsomme sygdomme. Overvågning efter 1. pkt. skal ske på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere fysiske personer.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen underretter Statens Serum Institut om resultaterne af den overvågning, som kommunalbestyrelsen har iværksat efter stk. 1.

Stk. 3. Spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, kan efter aftale med Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse bistå og medvirke til aktiviteter, der er forbundet med overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme.

Stk. 4. Er det ikke muligt at indgå en aftale efter stk. 3, kan Statens Serum Institut eller kommunalbestyrelsen

påbyde spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, at bistå og medvirke til aktiviteter, der er forbundet med overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme.

Stk. 5. Stk. 3 og 4 omfatter spildevand, som spildevandsforsyningsselskabet har ansvar for at håndtere.

Stk. 6. Den myndighed, der efter stk. 3 har indgået aftale med et spildevandsforsyningsselskab om selskabets bistand og medvirken eller efter stk. 4 har påbudt et spildevandsforsyningsselskab at bistå og medvirke, godtgør alle selskabets omkostninger. Selskabet skal føre selvstændigt regnskab for disse omkostninger og den godtgørelse, som selskabet modtager.«

2. I § 66, stk. 2, indsættes efter »eller § 50, stk. 1«: », eller et påbud fra Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse efter § 44 a, stk. 4«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2021.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Spildevandsovervågning kan bidrage til information om forekomst af SARS-CoV-2 og andre smitsomme sygdomme hos befolkningen, idet studier indikerer, at det via spildevandsovervågning og undersøgelser af mængden af for eksempel SARS-CoV-2 i spildevand er muligt at anslå forekomsten af virus i samfundet og identificere eventuelle nye mutationer.

Det skyldes, at SARS-CoV-2 – det virus, der forårsager COVID-19 – og visse andre vira og bakterier blandt andet kan udskilles med afføringen fra de inficerede personer.

I takt med at den danske befolkning vaccineres, forventes forekomsten af COVID-19 at falde. Dette vil reducere behovet for en intensiv og bred indsats med test af personer, så test for COVID-19 foretages på linje med diagnosticering af andre sygdomme i sundhedsvæsenet.

Spildevandsovervågning vil i en sådan situation, hvor der testes mindre end i dag, formentlig kunne give et tidligt varslingsignal om udbrud og nye mutationer, hvorefter der kan sættes forebyggende ind med øget brug af smittebegrænsende initiativer, f.eks. perioder med geografisk afgrænset bred og intensiv testning af personer.

Ved spildevandsovervågning opsamles spildevandsprøver. Prøverne undersøges herefter med en PCR-metode eller andre relevante analysemetoder, hvilket typisk vil foregå på et laboratorium. Tidsrummet mellem målingerne (f.eks. dagligt, ugentligt) kan fastsættes afhængigt af formålet med overvågningen. Når resultaterne af målingerne foreligger, fortolkes de i relation til den øvrige smitteovervågning og bidrager således med viden til epidemikontrol og sygdomsbekæmpelse.

I det omfang overvågningen sker på spildevandsforsyningsselskabernes anlæg, såsom renseanlæg, pumpestationer og kloakbrønde, er selskabernes medvirken og bistand i overvågningen central.

Også de enkelte kommuner vil kunne have gavn af muligheden for at iværksætte lokal overvågning af spildevand parallelt med statslige initiativer og som supplement til øvrige smitteforebyggende indsatser i kommunen, både med bistand fra spildevandsforsyningsselskaber og øvrige eksterne parter.

Sundhedsministeriet er opmærksomt på, at spildevandsforsyningsselskaber efter gældende ret som udgangspunkt alene må beskæftige sig med aktiviteter, som anses for at være deres hovedvirksomhed. Spildevandsforsyningsselskabers hovedvirksomhed er i vandsektorloven defineret som transport, behandling eller afledning af spildevand mod betaling. Det vurderes, at spildevandsselskaberne vil kunne give adgang for andre, f.eks. Statens Serum Institut, til at tage prøver i selskabets anlæg, og herunder også vil kunne anvise passende prøvetagningssteder m.v. Det vurderes dog

at give anledning til tvivl, om spildevandsforsyningsselskaberne kan udtage og stå for transport af prøver med henblik på smitteovervågning, og det vil under alle omstændigheder være en betingelse, at selskabets omkostninger refunderes, således at der ikke anvendes takstmidler på aktiviteterne.

Der er endvidere ikke et klart regelgrundlag i den skrevne lovgivning vedrørende kommuners adgang til at varetage opgaver på smitteovervågningsområdet.

Med lovforslaget gennemføres de nødvendige tilpasninger af epidemiloven med henblik på at sikre dels et klart grundlag for, at spildevandsforsyningsselskaberne kan deltage i smitteopsporing og smitteovervågning via spildevandet, forudsat at selskaberne får omkostningerne hertil refunderet, dels at Statens Serum Institut og kommunalbestyrelsen også får hjemmel til at påbyde selskaberne at bistå og medvirke.

Lovforslaget sikrer desuden klar hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan tage initiativ til at foretage lokal overvågning af spildevand med inddragelse af eksterne parter, herunder bl.a. spildevandsforsyningsselskaber, med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelsen af smitsomme sygdomme. Denne overvågning vil kunne iværksættes parallelt med øvrige statslige initiativer på området.

Det er hensigten, at overvågning af spildevandet i første omgang skal implementeres via en forberedende undersøgelse bestående af tre elementer: Overvågning af spildevand via spildevandsforsyningsselskabernes anlæg, via bygninger og løbende metodeudvikling. Det er desuden hensigten at give mulighed for skalering og implementering af overvågning af spildevand nationalt.

Ministeriet er derudover opmærksomt på, at en række kommuner også ønsker at foretage overvågning parallelt med det statsligt iværksatte forsøg.

2. Overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme

2.1. Gældende ret

Efter sundhedslovens § 222, stk. 1, 1. pkt., er Statens Serum Institut et institut under sundhedsministeren, hvis formål er at forebygge og bekæmpe smitsomme sygdomme, medfødte lidelser og biologiske trusler. Efter sundhedslovens § 222, stk. 1, 4. pkt., indgår instituttet i det operationelle beredskab mod smitsomme sygdomme og biologisk terrorisme og beredskabet på det veterinære område.

Det fremgår af bemærkningerne til sundhedslovens § 222, stk. 1, jf. Folketingstidende 2004-05, tillæg A, side 3148 f., at overvågning, forebyggelse og påvisninger er grundstenen i alle landes smitteberedskaber. Det fremgår endvidere, at instituttet overvåger og analyserer forekomsten af infektionssygdomme m.v. samt formidler data og information herom. Yderligere følger det af bemærkningerne til bestemmelsen, at Statens Serum Institut, som led i instituttets myndighedsopgave, varetager de statslige systemer for anmeldelsespligtige sygdomme. Statens Serum Institut varetager ifølge lovbemærkningerne desuden overvågning som følge

af bl.a. EU-beslutninger og deltager i nationale og internationale overvågningssystemer og samarbejder. Endvidere formidler Statens Serum Institut data, information og faglig viden til sundhedsvæsenet, myndighederne m.fl. Statens Serum Institut indgår i det operationelle beredskab i forbindelse med udbrud af overførbare sygdomme. Beredskabet kan bl.a. aktiveres ved uventede ophobninger og større sygdomsudbrud eller mistanke herom. I sådanne situationer omfatter beredskabet f.eks. epidemiologiske udredninger og diagnostisk ekspertise, herunder for sjældent forekommende sygdomme. Det fremgår desuden, at Statens Serum Institut informerer, rådgiver og bistår sundhedsvæsenet, myndigheder m.fl. på områder, der vedrører instituttets opgaver. Statens Serum Institut rådgiver og bistår på en række områder også internationale myndigheder (f.eks. EU og WHO).

Statens Serum Institut udfører endvidere forsknings- og udviklingsopgaver på et internationalt højt niveau, da dette er en forudsætning for at kunne løse instituttets opgaver. Statens Serum Institut udfører således forskning, der understøtter instituttets myndighedsopgaver, herunder instituttets overvågning, forebyggelse af infektioner, smitsomme sygdomme m.v.

Statens Serum Institut har således en central rolle i arbejdet med overvågningen af smitsomme sygdomme, hvor instituttet bl.a. gennem indberettede data, beregner og vurderer tendenser og udvikling over tid, opdager sygdomsudbrud, identificerer særlige befolkningsgrupper i risiko for bestemte infektioner, eksempelvis forekomst i forhold til alder, køn, geografi og andre relevante karakteristika, vurderer og bestemmer effekt af forebyggende tiltag som oplysning til borgerne, forebyggende kampagner og vaccinationsprogrammer, opdager ændringer i bakterier og virus som for eksempel forekomst af modstandsdygtighed (resistens) over for antibiotika eller fremkomst af særlige sygdomsfremkaldende mikrober, bestemmer sygdomsbyrden som følge af forskellige infektioner og dermed prioritere forebyggelse og kontrol.

Statens Serum Institut vil efter Sundhedsministeriets opfattelse efter sundhedslovens § 222 som led i instituttets smitteovervågningsopgave kunne foretage spildevandsovervågning med henblik på at forebygge og bekæmpe smitsomme sygdomme.

Hvis der ikke er regler i den skrevne lovgivning, som regulerer kommuners adgang til at varetage en opgave, kan der være hjemmel til opgavevaretagelsen i almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommuners opgavevaretagelse, de såkaldte kommunalfuldmagtsregler.

Kommuner kan med hjemmel i disse regler varetage generelle opgaver vedrørende folkesundhed og opgaver af sygdomsforebyggende karakter. Der er ikke i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis taget stilling til, i hvilket omfang kommuner med hjemmel i reglerne kan varetage opgaver vedrørende spildevandsovervågning af smitsomme sygdomme, herunder betydningen af, at Statens Serum Institut har hjemmel i sundhedsloven til at varetage disse opgaver.

Spildevandsforsyningsselskabernes virksomhed, organise-

ring og økonomiske forhold er bl.a. reguleret af vandsektorloven, som udtømmende fastsætter, hvilke aktiviteter selskaberne kan deltage i.

Efter vandsektorlovens § 1 skal loven medvirke til, at vand- og spildevandsforsyningen drives på en effektiv måde, der er gennemsigtig for forbrugerne, giver lavest mulige, stabile priser for forbrugerne, og samtidig understøtter innovativ udvikling og demonstration og eksport af vandteknologiløsninger. Loven skal endvidere være med til at sikre og udvikle en vand- og spildevandsforsyning af høj sundheds- og miljømæssig kvalitet, der tager hensyn til forsyningssikkerheden, klimaet og naturen.

Lovens anvendelsesområde er reguleret i § 2. Loven omfatter efter § 2, stk. 1, nr. 1, vandselskaber, der forsyner eller har til formål at forsyne mindst ti ejendomme, og som helt eller delvis, direkte eller indirekte er eller efter den 1. januar 2010 har været ejet af en kommune. Efter § 2, stk. 1, nr. 2 og 3, omfatter loven derudover andre vandselskaber, der forsyner eller har til formål at forsyne mindst ti ejendomme, og hvis årlige debiterede vandmængde overskrider visse grænser.

Ved et vandselskab forstås et selskab, en selvejende institution en forening eller lignende, der udøver vand- eller spildevandsforsyningsaktiviteter mod betaling, jf. § 2, stk. 8, nr. 1. Ved spildevandsforsyningsaktivitet forstås, jf. § 2, stk. 8, nr. 4, transport, behandling eller afledning af spildevand mod betaling.

Efter vandsektorlovens § 17, stk. 1, skal selskaber, der udøver aktiviteter inden for vand- eller spildevandsforsyning, og som stiftes efter lovens ikrafttræden, som del af selskabets formål have at virke for de hensyn, der er angivet i § 1.

Det fremgår endvidere af vandsektorlovens § 18, at spildevandselskaber som udgangspunkt alene må beskæftige sig med aktiviteter, som anses for at være deres hovedvirksomhed (forsyningsvirksomheden) – uagtet om aktiviteterne finansieres over taksten eller på anden måde – idet § 18 indeholder betingelser for selskabernes begrænsede deltagelse i anden virksomhed, der har nær tilknytning til forsyningsvirksomheden. Spildevandsforsyningsaktivitet er ifølge vandsektorlovens § 2, stk. 8, nr. 4, defineret som transport, behandling eller afledning af spildevand mod betaling, og det er således dette, der er spildevandsforsyningsselskabernes hovedvirksomhed. Med hjemmel i vandsektorlovens § 18 er der desuden udstedt en bekendtgørelse om vandselskabers deltagelse i tilknyttet virksomhed, som indeholder yderligere betingelser for vandselskabers deltagelse i tilknyttet virksomhed og også indeholder en ikke-udtømmende liste over aktiviteter, som anses for at falde under hovedvirksomheden.

Regler om spildevandsforsyningsselskabers takstopkrævning og om, hvilke udgifter spildevandsforsyningsselskaber kan finansiere over taksterne, som forbrugerne betaler til spildevandsforsyningsselskaberne, fremgår af lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v. Denne lovs § 1, særlig § 1, stk. 4, lovfæster hvile i sig selv-princippet for spildevandsforsyningsselskaberne. Hvilke i sig selv-

princippet indebærer bl.a., at selskaberne kun kan opkræve takstmidler til brug for udgifter, der er nødvendige for det pågældende selskabs almindelige forsyningsaktiviteter.

På baggrund af vandsektorlovens §§ 2 og 18 og forarbejderne dertil vurderes det, at spildevandsforsynings-selskaberne vil kunne give adgang for andre, f.eks. Statens Serum Institut, til at tage prøver i selskabets anlæg, og herunder også vil kunne anvise passende prøvetagningssteder m.v. Det vurderes imidlertid at give anledning til tvivl, om spildevandsforsynings-selskaberne kan udtage og stå for transport af prøver med henblik på smitteovervågning. Det vil under alle omstændigheder være en betingelse, at selskabets omkostninger refunderes, således at der ikke anvendes takstmidler på aktiviteterne.

Spildevand er defineret i regler udstedt i medfør af lov om miljøbeskyttelse. Efter den gældende bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4 forstås ved spildevand alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse og befæstede arealer.

2.2. Sundhedsministeriets overvejelser

Sundhedsministeriet er opmærksomt på, at studier viser, at spildevandsovervågning kan bidrage til information om forekomst af COVID-19 og andre smitsomme sygdomme hos befolkningen, og at Statens Serum Institut på baggrund af den tilgængelige information vurderer, at spildevandsovervågning er en teknik med et potentiale til at bidrage til den samlede sygdomsovervågning i Danmark.

Dette gælder især, hvis overvågningen retter sig mod særlige knudepunkter i spildevandsopsamlingen, f.eks. renseanlæg.

Det er efter Sundhedsministeriets opfattelse afgørende, at mulighederne for effektiv smitteovervågning styrkes, og at myndighederne, herunder Statens Serum Institut og kommunerne, har de værktøjer, der kan bidrage til denne styrkede indsats. Overvågning af spildevandet på spildevandsforsynings-selskabernes anlæg, såsom renseanlæg, pumpestationer og kloakbrønde, vil efter ministeriets opfattelse kunne bidrage til denne indsats.

Overvågningen vil for det første kunne anvendes til at følge forekomsten af SARS-CoV-2-epidemikurven i hele landet med en metode, der er uafhængig af den til enhver tid valgte teststrategi. Dette vil kunne gøres ved rutinemæssigt at udtage prøver fra enkelte, geografisk spredt placerede spildevandsanlæg, f.eks. renseanlæg, der tilsammen dækker en repræsentativ andel af den danske befolkning.

Overvågningen vil for det andet kunne anvendes som metode til tidlig varsling, når der ikke længere testes humane prøver i samme omfang som nu. Overvågningen af spildevandet vil i en sådan situation potentielt kunne anvendes til hurtigt at detektere eventuel genopblussen af SARS-CoV-2-forekomst på landsplan eller svarende til oplandet til et renseanlæg eller andet spildevandsanlæg, inden epidemien breder sig.

Også overvågning af spildevand fra bygninger, f.eks.

fængsler, kollegier, skoler, plejehjem, lufthavne eller andre offentlige eller private virksomheder vil kunne anvendes som metode til tidlig varsling, med henblik på hurtigt at kunne sætte ind med smitteforebyggende tiltag.

For det tredje vil overvågning og sekventering af spildevandsprøver kunne påvise virusmutationer, der er kendetegnende for specifikke virusvarianter.

For det fjerde vil overvågningen kunne påvise tegn på lokale smittekæder, f.eks. gennem overvågning af begrænsede, geografiske områder, herunder bydele ved prøvetagning fra udvalgte kloakbrønde. Det vil potentielt kunne være en hurtig metode til detektion af eventuel genopblussen af SARS-CoV-2-forekomst betinget af f.eks. vaccinesvigt, manglende vaccinationstilslutning blandt befolkningen eller ved mistanke om smitte i særlige boligområder.

Endelig vil overvågning via spildevand potentielt også kunne anvendes til at overvåge tilstedeværelsen eller egentlige udbrud af andre sygdomsfremkaldende organismer, f.eks. hepatitis A-, hepatitis E- og poliovirus, som alle er kendetegnet ved hyppigt at give asymptomatisk infektion. Et muligt fremtidsscenarium vil også være, at spildevandsovervågning vil kunne anvendes til at holde øje med forekomst af særligt resistente bakterier og introduktionen i det danske samfund af nye sygdomsfremkaldende mikroorganismer (kendte, fremmede eller helt nye sygdomme), der har epidemisk potentiale.

Spildevand omfatter bl.a. sanitært spildevand fra toiletter og tilsvarende, der afledes særligt fra beboelse, men også fra virksomheder, institutioner osv. Øvrige typer spildevand omfatter bl.a. processpildevand fra produktion og regnvand fra tage, veje, pladser etc.

Da smitte typisk kan detekteres i urin og/eller afføring, vil det primært være overvågning af sanitært spildevand fra toiletter og tilsvarende, der afledes særligt fra beboelse, men også fra virksomheder, institutioner osv., der har interesse for overvågningen af smitsomme sygdomme. Øvrige typer spildevand, såsom processpildevand fra produktion og regnvand fra veje, pladser etc., vil normalt ikke være af interesse for overvågningen, og kan i visse tilfælde gøre overvågningen mere kompliceret pga. fortynding med regnvand eller interferens med smittesporingsanalyserne fra forskellige kemiske og biologiske substanser. I mange tilfælde afledes de forskellige typer spildevand dog samlet.

Afledning af spildevand fra en ejendom vil hovedsageligt ske til kloak eller til naturen. Da udledning til naturen normalt kun foregår fra enkeltejendomme, eventuelt nogle få ejendomme i fællesskab, vil overvågning af dette spildevand være uinteressant på nationalt plan. Potentialet for smitteovervågning via spildevand ligger i overvågning af det spildevand, der afledes til og håndteres via kloak. Kloakken er i langt overvejende grad ejet og drevet af et kommunalt ejet spildevandsforsynings-selskab, men i få tilfælde afleder ejendomme spildevandet til en fælles, privat kloak. Spildevandet herfra kan enten renses og udledes til naturen via et fælles privat renseanlæg, eller, hvad der typisk er tilfældet, afledes videre til et kommunalt ejet spildevandsforsynings-selskabs

anlæg til rensning og udledning. Dette kendes typisk fra fælles private kloakeringer tilhørende grundejerforeninger, der er tilsluttet til det lokale spildevandsforsyningselskab ved grundejerforeningens grænse.

Spildevand afledes fra bygninger inde på en grund. Inden for grundens skelgrænse er det som udgangspunkt grundejers ansvar at håndtere spildevandet, og spildevandsanlægene, herunder kloakledninger og brønde, vil derfor normalt være grundejers egne. Uden for skel ligger ansvaret for og ejerskabet af kloakanlægene normalt hos det kommunalt ejede spildevandsforsyningselskab, om end det i få tilfælde vil være privatejet, jf. ovenfor. Spildevandet vil normalt blive afledt via kloakledninger, kloakbrønde, pumpestationer osv. til et renseanlæg, hvorfra det rensede spildevand udledes til et vandområde, f.eks. et vandløb eller havet.

Et renseanlæg vil typisk betjene, dvs. håndtere spildevandet fra, et stort antal ejendomme, kaldet et opland. Det kan f.eks. være en større by eller en række byer med fælles renseanlæg. I modsætning hertil vil en pumpestation eller kloakbrønd normalt have et mindre opland end renseanlægget. Det kan f.eks. være en mindre by uden eget renseanlæg eller en bydel i en større by. Det opland, en smitteprøve udtages fra, har betydning for, hvor præcist en eventuelt detekteret smitte kan placeres rent geografisk, og hvor stort et antal personer smitten kan henføres til. Overvågning på renseanlæg vil derfor som udgangspunkt dække flere personer og derfor overvåge mere bredt ud fra et lille antal prøver, men vil tilsvarende kun i mindre omfang kunne placere f.eks. nye smitteudbrud rent geografisk. Omvendt kan overvågning i kloakbrønde og pumpestationer potentielt overvåge afgrænsede områder, hvor der kan sættes målrettet ind med yderligere tiltag i tilfælde af f.eks. detektion af nye smitteudbrud, men vil kræve et stort antal prøver, hvis der skal overvåges bredt i samfundet.

Overvågning af spildevand kræver mulighed for placering af udstyr til prøvetagning, da prøverne skal udtages over et vist tidsrum for at være repræsentative. Dermed kan overvågning i praksis kun foregå i kloakbrønde, pumpestationer, renseanlæg osv., hvor der er adgang til spildevandet og plads til prøvetagningsudstyr. De fleste renseanlæg har allerede i dag udstyr til prøvetagning ved indløbet til renseanlægget, da det typisk indgår i anlæggets udledningstilladelse, og i øvrigt ofte er vigtigt for stabil drift af anlægget at kunne overvåge det tilledte spildevand mere eller mindre løbende for f.eks. indhold af næringsstoffer. Derimod er der normalt ikke installeret udstyr til prøvetagning i kloakbrønde, pumpestationer og tilsvarende, da det som udgangspunkt ikke er nødvendigt for overholdelse af tilladelser eller stabil drift.

Som nævnt er langt størstedelen af de kloakerede ejendomme i Danmark tilsluttet et kommunalt ejet spildevandsforsyningselskab. I mange tilfælde er det ét og samme selskab, der håndterer både transport og rensning af det spildevand, der afledes til kloak inden for en kommune. Der er dog eksempler på andre typer af organiseringer og logistik-kæder, herunder at ét selskab håndterer transport og et andet selskab rensning. Desuden kan håndteringen af spildevandet ske på tværs af kommunegrænser, f.eks. ved at

ét fælles selskab håndterer spildevandet i flere kommuner, eller ved at spildevandet afledes til kloak og transporteres til kommunegrænsen af ét selskab, hvorefter det i nabokommunen transporteres af et andet selskabet til rensning i et tredje selskabs renseanlæg.

Sundhedsministeriet er opmærksomt på, at gældende ret kan give anledning til tvivl om, hvorvidt der er det tilstrækkelige retlige grundlag for centrale elementer af ovenfor beskrevne overvågning af spildevandet. Som nævnt ovenfor under afsnit 2.1.1 vil Statens Serum Institut efter Sundhedsministeriets opfattelse efter sundhedslovens § 222 som led i instituttets smitteovervågningsopgave kunne foretage spildevandsovervågning som led i instituttets overvågning og analyse af forekomsten af smitsomme sygdomme med henblik på at forebygge og bekæmpe smitsomme sygdomme. Der er imidlertid behov for mere præcise regler vedrørende kommunernes varetagelse af opgaver på området og for spildevandsforsyningselskabernes deltagelse og medvirken. Det er således efter Sundhedsministeriets opfattelse hensigtsmæssigt, at der etableres det nødvendige klare retlige grundlag for denne indsats.

2.3. Den foreslåede ordning

2.3.1. Kommunalbestyrelsens mulighed for iværksættelse af overvågning af spildevand

Det foreslås, at det fastsættes i epidemiloven, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte overvågning af spildevand hidhørende fra en større persongruppe med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelsen af smitsomme sygdomme.

Med forslaget sikres et klart retligt grundlag for, at kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at iværksætte lokal overvågning af spildevand parallelt med og som supplement til statslige initiativer herom.

Overvågningen vil kunne bestå af monitorering af spildevandet ved opsætning af prøveopsamlingsudstyr, selve prøvetagningen, transport og analyse af prøverne og efterfølgende analyse og bearbejdning af prøvesvar. Uanset den foreslåede mulighed for kommunalbestyrelsen vil den nationale opgave med overvågning af smitsomme sygdomme fortsat være placeret hos Statens Serum Institut. Denne opgave indbefatter løbende dataopsamling, registrering, bearbejdning, analyse, risikovurdering, ageren og kommunikation/formidling til befolkningen.

Kommunalbestyrelsen vil alene kunne træffe beslutning om overvågning af spildevand inden for kommunegrænsen. Det betyder, at der alene vil kunne tages prøver fra spildevandsanlæg inden for kommunen eller fra anlæg, som håndterer spildevand fra den pågældende kommune.

Der vil også med forslaget være mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at foretage overvågning af spildevand fra konkrete kommunale bygninger, f.eks. skoler, biblioteker, plejehjem m.v. Der vil ligeledes med forslaget kunne iværksættes overvågning af spildevand fra private bygninger i kommunen eller bygninger i kom-

munen med statslige eller regionale institutioner, hvis det sker efter aftale med bygningernes ejere eller de pågældende institutioner m.v. Det vil derimod ikke kræve aftale med bygningens ejer m.v., hvis kommunen via spildevandsforsyningsselskabet overvåger spildevand, der er afledt til selskabet, heller ikke selv om prøven tages et sted, hvor der kun løber vand fra en enkelt ejendom.

Kommunalbestyrelsen bør forud for iværksættelse af overvågning informere offentligheden herom.

Det er efter forslaget en betingelse, at overvågningen sker på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere fysiske personer. Der foreslås ikke fastsat en konkret mindstegrænse for antallet af berørte personer eller husstande. Afgørende vil være, at kommunalbestyrelsen konkret sikrer, at det spildevand, der overvåges, og eventuelle prøver ikke er personhenførbare, herunder at kommunalbestyrelsen foretager en konkret vurdering af antallet af berørte personer og husstande, der behandles oplysninger om sammenholdt med mængden af indsamlede data.

Kommunerne vil til brug for den praktiske gennemførelse af overvågningen kunne anvende bistand fra eksterne parter. Det gælder for det første spildevandsforsyningsselskaber, som ejer og driver renseanlæg, pumpestationer og kloakbrønde, hvorfra prøverne vil kunne tages. Kommunalbestyrelsen vil kunne indgå frivillige aftaler med spildevandsforsyningsselskaberne om bistand og medvirken, ligesom kommunalbestyrelsen vil kunne påbyde spildevandsforsyningsselskaberne at bistå kommunerne, når det omhandler spildevand, som det er spildevandsforsyningsselskabernes ansvar at håndtere, jf. afsnit 2.3.2. Kommunerne vil også kunne indgå aftale med bygningsejere m.v. og med virksomheder, der skal stå for håndtering og transport af vandprøverne, og laboratorier for analyse og fortolkning af vandprøverne.

Det forudsættes af hensyn til spildevandsforsyningsselskabernes kapacitet, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med beslutninger om iværksættelse af overvågning, hvor der ønskes bistand fra spildevandsforsyningsselskaber, der serverer flere kommuner, undersøger, om andre kommuner, som spildevandsforsyningsselskabet håndterer spildevand fra, også har iværksat overvågning med bistand fra spildevandsforsyningsselskabet. I en sådan situation vil de pågældende kommuner med fordel kunne indgå i en fælles dialog og samarbejde med spildevandsforsyningsselskabet om den nærmere gennemførelse af overvågningen.

Kommunalbestyrelsen vil med forslaget kunne træffe beslutning om overvågning af spildevand med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelsen af smitsomme sygdomme som defineret i epidemilovens § 2, stk. 2. Overvågningen vil således også kunne besluttes for sygdomme, som ikke er kategoriseret som alment farlige efter epidemilovens § 2, stk. 3 og 5. Beslutning om iværksættelse af overvågningen vil efter forslaget kunne ske på initiativ af kommunalbestyrelsen, hvis det efter kommunalbestyrelsens vurdering kan bidrage til kommunens arbejde med at forebygge og inddæmme udbredelsen af smitsomme sygdomme, herunder detektion af sygdomme og sygdomsfremkaldende

organismer. En beslutning om at iværksætte overvågningen forudsætter dermed ikke, at der forinden er indledt et samarbejde med Statens Serum Institut eller øvrige centrale sundhedsmyndigheder.

En beslutning om iværksættelse af overvågning af spildevand vil skulle være egnet til at forebygge og inddæmme udbredelsen af smitsomme sygdomme. Det betyder, at kommunalbestyrelsen alene vil kunne træffe beslutning herom, hvis kommunalbestyrelsen forinden har foretaget en vurdering af, om overvågningen vil kunne være egnet til at forebygge eller hindre udbredelse af en smitsom sygdom. Såfremt den kommunalt iværksatte overvågning vurderes ikke at være egnet dertil, vil overvågningen ikke kunne iværksættes eller opretholdes.

En beslutning om iværksættelse af overvågning vil desuden skulle være proportional. Heri ligger, at kommunalbestyrelsen ved beslutning om at iværksætte overvågning vil skulle foretage en vurdering af, om overvågningen står i rimelig forhold til det, der begrundes overvågningen.

Endelig vil en beslutning om at iværksætte overvågning skulle overholde et mindstemiddelsprincip. Det indebærer, at der altid skal vælges den mindst indgribende og mest skånsomme foranstaltning, hvis denne er tilstrækkelig. Kommunalbestyrelsen vil således ikke kunne foretage overvågning af flere områder, bygninger m.v., hvis det står klart, at formålet kan nås med mindre vidtgående overvågning.

Resultatet af undersøgelserne vil i samme omfang som andre smitteindikatorer kunne indgå i kommunalbestyrelsens grundlag for beslutninger om smitteforebyggende indsatser i kommunen. Hvilke foranstaltninger, der vil kunne iværksættes, vil afhænge af de konkrete omstændigheder, herunder sygdommens karakter og validiteten af resultaterne.

Afhængigt heraf vil resultaterne kunne anvendes til at danne et overblik over områder i kommunen med stor smitte og dermed danne grundlag for eksempelvis en intensivret testindsats eller øget oplysningsindsats. Det vil også efter omstændighederne kunne indgå i kommunalbestyrelsens grundlag for overvejelser om lokale nedlukninger af kommunale institutioner m.v. på baggrund af anstaltsforhold, når forholdene aktuelt og konkret tilsiger det.

Endelig foreslås det, at kommunalbestyrelsen skal underrette Statens Serum Institut om resultater af den overvågning, som kommunalbestyrelsen har iværksat.

2.3.2. Spildevandsforsyningsselskabers bistand og medvirken

Det foreslås at fastsætte regler om spildevandsforsyningsselskabers bistand og medvirken til aktiviteter, der er forbundet med overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme, således at der fastsættes klare regler om, hvad der er spildevandsforsyningsselskabers opgaver i relation til smitteovervågning af spildevand.

Det foreslås derfor for det første, at spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, efter aftale med Statens Serum Institut eller en kommu-

nalbestyrelse skal kunne bistå og medvirke til aktiviteter, der er forbundet med overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme.

Med forslaget vil spildevandsforsyningsselskaber få mulighed for på frivilligt grundlag at indgå aftaler med Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse om at yde bistand og medvirke til aktiviteter, der er forbundet med overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme.

Det foreslås for det andet, at Statens Serum Institut eller kommunalbestyrelsen skal kunne påbyde spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, at bistå og medvirke til aktiviteter, der er forbundet med overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme, hvis det ikke er muligt at indgå en aftale med selskaberne om medvirken og bistand, ligesom det foreslås, at manglende efterlevelse af et påbud skal kunne straffes med bøde, jf. lovforslaget § 1, nr. 2.

Med forslaget vil Statens Serum Institut eller kommunalbestyrelsen kunne påbyde spildevandsforsyningsselskaber at bistå og medvirke, hvis det ikke er muligt at indgå en aftale med selskabet. Et selskab, som påbydes dette, vil således have pligt hertil.

Forslaget vil sikre et klart retligt grundlag for, at spildevandsforsyningsselskaber kan bistå og medvirke i overvågningen af spildevand. Herved sikres samtidigt det retlige grundlag, som er nødvendigt for spildevandsforsyningsselskabernes deltagelse og medvirken i den besluttede forberedende undersøgelse, jf. afsnit 1 i de almindelige bemærkninger, og en efterfølgende eller parallel national implementering af spildevandsovervågning.

Det forudsættes, at Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse ved behov for spildevandsforsyningsselskabers bistand og medvirken altid i første omgang forsøger at indgå frivillige aftaler med selskaberne. Ønsker Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse, at et spildevandsforsyningsselskab bistår og medvirker, forudsættes det således, at der indgås en dialog med selskabet om den nærmere gennemførelse af overvågningen, herunder stedet eller stederne for overvågning og prøvetagning, med hvilken kadence prøver skal tages m.v.

Den foreslåede mulighed for at påbyde spildevandsforsyningsselskaber at bistå og medvirke vil alene kunne bringes i anvendelse, hvis det ikke gennem dialog og aftale er lykkedes at nå til enighed om selskabets medvirken. Hvilke krav der stilles til forsøget på at nå til enighed, vil bero på en konkret vurdering, bl.a. afhængig af, hvor hastende det er at få iværksat smitteovervågningen.

Forslaget vil omfatte alle spildevandsforsyningsselskaber, som er helt eller delvist ejet af en kommune eller har været det efter den 1. januar 2010. Dette vil på nationalt plan omfatte langt størstedelen – ca. 99 pct. – af det spildevand, der afledes til renseanlæg.

Spildevandsforsyningsselskabernes medvirken og bistand vil, uanset om det sker efter aftaler eller påbud, kunne gælde alle aktiviteter, som måtte være nødvendige for, at kommunalbestyrelsen eller Statens Serum Institut kan gennemføre

overvågningen af spildevand. Det vil bl.a. kunne vedrøre planlægning og udvælgelse af egnede prøvesteder, opsætning af måleudstyr og selve prøveudtagningen. Selskaberne vil efter omstændighederne også kunne bistå med at arrangere transport af prøverne til laboratorier til analyse. Spildevandsforsyningsselskaber vil hverken efter aftale eller påbud kunne indgå aftaler eller kontrakter med laboratorier.

Forslaget vil kun gælde overvågning af spildevand, som er afledt til spildevandsforsyningsselskabet, og som selskabet dermed har ansvaret for håndteringen af. Det er typisk ved grundgrænsen, at selskabet overtager ansvaret for spildevand fra den enkelte ejendom. Det vil som hovedregel sige, at selskabernes bistand vedrører overvågning via spildevandsforsyningsselskabernes egne renseanlæg, pumpestationer og kloakbrønde m.v. Det omfatter dermed ikke overvågning af konkrete bygninger, hvor spildevandet ikke er afledt til spildevandsforsyningsselskabet, men i tilfælde, hvor der er en kloakbrønd umiddelbart efter spildevandsforsyningsselskabets overtagelse af vandet fra en ejendom, vil spildevandsforsyningsselskabet også kunne medvirke til overvågning af spildevand, der alene stammer fra denne ejendom, forudsat at det sker efter aftale med eller påbud fra Statens Serum Institut eller kommunalbestyrelsen.

Det foreslås ikke, at spildevandsforsyningsselskaberne fremover skal have en ret eller forpligtelse til at iværksætte overvågning af spildevand af egen drift eller efter aftale med andre parter end Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse. Med forslaget vil det således blive gjort klart, at dette ikke vil være en del af spildevandsforsyningsselskabernes hovedvirksomhed, heller ikke selv om det ikke takstfinansieres.

Det foreslås også, at omkostninger, som spildevandsforsyningsselskaberne måtte have som følge af en aftale eller et påbud om bistand og medvirken, afholdes af den myndighed, der indgår aftale med eller påbyder selskabet at bistå eller medvirke, det vil sige Statens Serum Institut eller den pågældende kommunalbestyrelse. Spildevandsforsyningsselskaberne vil alene kunne fakturere myndigheden for de faktiske omkostninger, som selskabet måtte have, herunder medgået tid for spildevandsforsyningsselskabets ansatte. Da spildevandsforsyningsselskaberne efter de gældende regler ikke må takstfinansiere omkostninger til smitteovervågning, vil selskaberne være forpligtet til at opkræve de fulde omkostninger hos myndigheden. Spildevandsforsyningsselskabet vil skulle føre selvstændigt regnskab for omkostningerne og den godtgørelse, som selskabet modtager. Hverken omkostninger eller godtgørelse vil skulle indgå i den økonomiske regulering af selskaberne efter vandsektorloven.

Statens Serum Institut vil kunne anvende resultater fra spildevandsovervågningen, som et spildevandsforsyningsselskab har bistået eller medvirket til, i samme omfang som andre smitteindikatorer i instituttets datagrundlag i overvågningen af smitsomme sygdomme og derved også i myndighedernes og det politiske grundlag for beslutninger om iværksættelse af smitteforebyggende foranstaltninger.

Resultatet af kommunalbestyrelsens undersøgelser vil i

samme omfang som andre smitteindikatorer kunne indgå i kommunalbestyrelsens grundlag for beslutninger om smitteforebyggende indsatser i kommunen. Hvilke foranstaltninger, der vil kunne iværksættes, vil afhænge af de konkrete omstændigheder, herunder sygdommens karakter og validiteten af resultaterne.

Afhængigt heraf vil resultaterne kunne anvendes til at danne et overblik over områder i kommunen med stor smitte og dermed danne grundlag for eksempelvis en intensivret testindsats eller øget oplysningsindsats. Det vil også efter omstændighederne kunne indgå i kommunalbestyrelsens grundlag for overvejelser om lokale nedlukninger af kommunale institutioner m.v. på baggrund af anstaltsforhold, når forholdene aktuelt og konkret tilsiger det.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

3.1. Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Kommunerne vil ikke som følge af lovforslaget blive pålagt udgifter. Det bemærkes i den forbindelse, at den foreslåede bestemmelse om kommunalbestyrelsens iværksættelse af overvågning af spildevand er en mulighed, som kommunalbestyrelserne frivilligt kan vælge at bringe i anvendelse. Det er uvist, i hvilket omfang kommunalbestyrelserne vil vælge at benytte sig af den foreslåede mulighed.

Der er budgetteret med, at Statens Serum Institut vil have udgifter i omegnen af 16 mio. kr. til den samlede forberedende undersøgelse, hvoraf ca. 1,2 mio. forventes anvendt til vandforsyningsselskabernes deltagelse og medvirken, som dette lovforslag vil muliggøre.

Der er endnu ikke taget stilling til, om overvågningen vil skulle skaleres og implementeres nationalt og dermed heller ikke omfanget heraf. Eventuelle udgifter vil desuden afhænge af udviklingen af den igangværende covid-19-epidemi og fremkomsten af øvrige smitsomme sygdomme.

3.2. Implementeringskonsekvenser for det offentlige

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil som opfølgning på lovændringen foretage en ændring af bekendtgørelse om vandselskabers deltagelse i tilknyttet virksomhed, således at det kommer til at fremgå af bekendtgørelsen, at de aktiviteter, som et spildevandsforsyningsselskab udfører i medfør af de foreslåede bestemmelser i § 44 a, stk. 3 og 4, er en del af selskabets hovedvirksomhed.

Lovforslaget vurderes herudover ikke at medføre implementeringskonsekvenser for det offentlige.

Princippet for digitaliseringsklar lovgivning vurderes ikke at være relevante for lovforslaget.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

4.1. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Udgifter, som spildevandsforsyningsselskaberne måtte have som følge af en aftale eller et påbud om bistand og

medvirken, refunderes af den myndighed, der indgår aftale med eller påbyder selskabet at bistå eller medvirke, det vil sige Statens Serum Institut eller den pågældende kommunalbestyrelse. Spildevandsforsyningsselskaberne vil alene kunne fakturere myndigheden for de faktiske omkostninger, som selskabet måtte have, herunder medgået tid. Da spildevandsforsyningsselskaberne således ikke må takstfinansiere deres bistand og heller ikke må tjene på bistanden, vil spildevandstaksterne ikke blive påvirket.

Lovforslaget vil afhængigt af udnyttelsen af de foreslåede muligheder for spildevandsovervågning kunne medføre positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, idet de myndigheder, som iværksætter overvågningen, vil kunne indgå aftaler med private parter om bistand og medvirken.

Princippet for agil erhvervsrettet regulering vurderes ikke at være relevante for lovforslaget.

4.2. Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget medfører ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget medfører ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klima- og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ingen klima- og miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 7. maj 2021 til den 14. maj 2021 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet – Advokatsamfundet, Akademisk Arkitektforening, Ankenævnet på Energiområdet, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Antenneforeningen Vejen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdstilsynet, ARI (Affalds- og Ressourceindustrien), Billund Vand A/S, Biofos A/S, Blik- og Rørarbejderforbundet, Biologiforbundet, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, Brancheforeningen for Små- og Mellemstore Vindmøller, Brintbranchen, Brunata, Bryggeriforeningen, Bornholms Energi og Forsyning (BEOF), Bopa Law, Bygge-, Anlægs- og Trækartellet (BATT-kartellet), Byggecentrum, Bygningssagkyndige & Energikonsulenter, Byggeskadefonden, By & Havn, Bæredygtigt Landbrug, Center for Bioetik og Nanoetik, Center for Etik og Ret, Center for Politiske Studier – CEPOS, Cerius, CEVEA, Clean Energy Invest ApS, CO-industri, Concito, Dana Petroleum, DAKOFA (Dansk Kompetencecenter for Affald), DANAK (Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond), DANICA RESOURCES APS, Danmarks Almene Boliger (BL), Danmarks Fiskeforbund, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfred-

ningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Tekniske Universitet, Danoil Exploration A/S, Dansk Affaldsforening, Dansk Akvakultur, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Biotek, Dansk Byggeri, Dansk Brøndejersforening, Dansk Byplanlaboratorium, Dansk Center for Lys, Dansk Diagnostika og Laboratorieforening, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Epidemiologisk Selskab, Dansk Facilities Management (DFM), Dansk Fjernvarme, Dansk Gartneri, Dansk Gas Forening, Dansk Gasteknisk Center (DGC), Dansk Idrætsforbund, Dansk Miljøteknologi, Dansk Selskab for Almen Medicin, Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Dansk Shell A/S, Dansk Solcelleforening, Dansk Standard, Dansk Transport og Logistik (DLTL), Dansk Varefakta Nævn, Danske Advokater, Danske Boligadvokater, Danske Arkitektvirksomheder - DANSKE ARK, Danske Bioanalytikere, Danske Energiforbrugere, Danske Havne, Danske Kloakmestre, Danske Maritime, Danske Mediedistributører, Danske Patienter, Danske Regioner, Danske Tegl, Danske Seniorer, Danske Slagtermestre, Danske Udlejere, Danske Vandløb, Danske Vandværker, Danske Ældreråd, DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening), DANVAK, Datatilsynet, DCA – Nationalt center for fødevarer og jordbrug, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, De frie Energiselskaber, DELTA Dansk Elektronik, DENFO, Det Ethiske Råd, DI – Organisation for erhvervs livet, DHI, Diabetesforeningen, DiaLab, DLA Piper Danmark, Dommerfuldmægtigforeningen, Drivkraft Danmark, DSR, DTU Miljø, DTU – Myndighedsbetjening, Ejendom Danmark, Energi Fyn, Energiforum Danmark, Energiklagenævnet, Erhvervslejernes Landsorganisation, Energinet, Energisammenslutningen, Energisystemer ApS, Energitjeneren, Energi Cluster Danmark, EnviNa, Equinor, Erhvervsflyvningens Sammenslutning (ES-DAA), European Energy, Eurowind Energy A/S, Evida, EVA - Udvalget for Erfaringsudveksling i Vandmiljøteknikken, EWE Energie AG, Fagligt Fælles Forbund (3F), FDO, FinansDanmark, Fjernvarme Fyn, Fonden Kraka, Forbrugerrådet, Forening Danske Revisorer, Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske belysningsarmaturer (FABA), Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA), Foreningen Biogasbranchen, Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), Foreningen Danske Kraftvarmeværker, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Foreningen for Platformsøkonomi i Danmark, Foreningen for Slutbrugere af Energi, Foreningen af Speciallæger, Forsyningstilsynet, Fredericia Spildevand A/S, Frederiksberg Forsyning, Frederiksberg Kommune, Fritidshusejernes Landsforening, FSR Danske revisorer, Færøernes Landsstyre, Gigtforeningen, Greenpeace, GreenTech Advisor, GreenWays, Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre), GTS (Godkendt Teknologisk service), Havarikommissionen, Hjerteforeningen, HOFOR A/S, Håndværksrådet, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), Institut for produktudvikling (IPU), Institut for

Menneskerettigheder, Intelligent Energi, Ineos Danmark, IT-Branchen, Justitia, Kolonihaveforbundet, Kommunalteknisk Chefforening, Kommunekredit, Kjærgaard A/S, Kommunernes Landsforening, Kooperationen (Den Kooperative arbejdsgiver- og interesseorganisation i Danmark), KRAKA, Kræftens Bekæmpelse, Københavns Kommune - Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune – Økonomiforvaltningen, Københavns Kulturcenter, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsbyggefonden, Landsforeningen af Solcelleejere, Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller, Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Landsforeningen af Landsbysamfund, Landsforeningen Praktisk Økologi, Løjernes Landsorganisation i Danmark, LCA Center, Lægeforeningen, Maabjerg Energy Center – MEC, Nationale Videnskabetiske Komité, Nature Energy, NOAH Energi og Klima, Norlys, Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi, Noreco, Nævnenes Hus, Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber, Olie Gas Danmark, Parcelhusejernes Landsforening, Patientforeningen, Patientforeningen i Danmark, Plastindustrien, Praktiserende Lægers Organisation, Ren Energi Oplysning (REO), Retspolitisk Forening, Rigsrevisionen, Rådet for Grøn Omstilling, SEAS-NVE, SEGES, Siemens Gamesa, SMVDanmark, Solar Elements A/S, Solar Lightning Consultants ApS, Solenergi Danmark A/S, Spildevandsteknisk Forening, Spirit Energy, Spyker Energy ApS, Statens ByggeforskningsInstitut, Sundhed Danmark - Foreningen af danske sundhedsvirksomheder, Synergi, Tekniq, Teknologirådet, Teknologisk Institut, Total S. A., T-REGS, TREFOR, Turisterhvervets Samarbejdsforum, Varmepumpefabrikantforeningen, Vattenfall A/S, Vedvarende Energi, Vejle Spildevand, Visit Denmark, VELTEK – VVS- og El-Tekniske Leverandørers Brancheforening, Verdens Skove, VNG Danmark AS, Wind Denmark, Wind Estate A/S, Wintershall Nordszee B. V., WWF Verdensnaturfonden, Yngre Læger, Ældresagen, Økologisk Landsforening, Ørsted, Aalborg Portland A/S, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet.

Den korte offentlige høring skyldes, at der sigtes mod, at lovforslaget skal træde i kraft den 1. juli 2021. Det bemærkes i den forbindelse, at overvågning af SARS-CoV-2 via spildevand kan vise sig at blive et effektivt supplement til den øvrige SARS-CoV-2-overvågning i Danmark. For at kunne have fuldt nytte af spildevandsovervågning som et epidemiforebyggende redskab er det væsentligt, at viden om metodens formåen og begrænsning udbygges. Til dette vil det være en fordel, hvis et vist niveau af SARS-CoV-2 cirkulerer i samfundet, udskilles i spildevandet og dermed vil kunne detekteres ved laboratorieanalyser. Det forventes, at niveauet af SARS-CoV-2 i samfundet falder i takt med vaccineudrulningen. Det har derfor høj prioritet, at den forberedende undersøgelse kan sættes i gang, mens det fortsat er sandsynligt, at der er et vist niveau af virus i samfundet.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/ merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Kommunerne vil ikke som følge af lovforslaget blive pålagt udgifter. Det bemærkes i den forbindelse, at den foreslåede bestemmelse om kommunalbestyrelsen iværksættelse af overvågning af spildevand er en mulighed, som kommunalbestyrelserne frivilligt kan vælge at bringe i anvendelse. Det er uvist i hvilket omfang, kommunalbestyrelserne vil vælge at benytte sig af den foreslåede mulighed. Der er budgetteret med, at Statens Serum Institut vil have udgifter i omegnen af 16 mio. kr. til den samlede forberedende undersøgelse, hvoraf ca. 1,2 mio. forventes anvendt til vandforsyningsselskabernes deltagelse og medvirken, som dette lovforslag vil muliggøre. Der er endnu ikke taget stilling til, om overvågningen vil skulle skaleres og implementeres nationalt og dermed heller ikke omfanget heraf. Eventuelle udgifter vil desuden afhænge af udviklingen af den igangværende covid-19-epidemi og fremkomsten af øvrige smitsomme sygdomme.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil som opfølgning på lovændringen foretage en ændring af bekendtgørelse om vandselskabers deltagelse i tilknyttet virksomhed, således at det kommer til at fremgå af bekendtgørelsen, at de aktiviteter, som et spildevandsforsyningsselskab udfører i medfør af de foreslåede bestemmelser i § 44 a, stk. 3 og 4, er en del af selskabets hovedvirksomhed. Lovforslaget vurderes herudover ikke at medføre implementeringskonsekvenser for det offentlige. Principperne for digitaliseringsklar lovgivning vurderes ikke at være relevante for lovforslaget.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslaget vil afhængigt af udnyttelsen af de foreslåede muligheder for spildevandsovervågning kunne medføre positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, idet de myndigheder,	Udgifter, som spildevandsforsyningsselskaberne måtte have som følge af en aftale eller et påbud om bistand og medvirken, refunderes af den myndighed, der indgår aftale med eller på-

	som iværksætter overvågningen, vil kunne indgå aftaler med private parter om bistand og medvirken.	byder selskabet at bistå eller medvirke, det vil sige Statens Serum Institut eller den pågældende kommunalbestyrelse. Spildevandsforsyningsselskaberne vil alene kunne fakturere myndigheden for de faktiske omkostninger, som selskabet måtte have, herunder medgået tid. Da spildevandsforsyningsselskaberne således ikke må takstfinansiere deres bistand og heller ikke må tjene på bistanden, vil spildevandstaksterne ikke blive påvirket. Princippet for agil erhvervsrettet regulering vurderes ikke at være relevante for lovforslaget.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgere	Ingen	Ingen
Klima- og miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	J A	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der er ikke efter gældende ret klar hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan foretage overvågning af spildevand med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelsen af smitsomme sygdomme.

Det vurderes desuden at give anledning til tvivl, om spildevandsselskaberne kan udtage og stå for transport af prøver med henblik på smitteovervågning, og der er således et uklart regelgrundlag for spildevandsforsyningsselskabernes medvirken i aktiviteter, der er forbundet med overvågningen af spildevand for smitsomme sygdomme.

Det foreslås, at der i epidemiloven fastsættes et klart grundlag herfor i en ny § 44 a.

Med det foreslåede § 44 a, stk. 1, 1. pkt., foreslås det, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte overvågning af spildevand med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelsen af smitsomme sygdomme.

Bestemmelsen vil sikre et klart retligt grundlag for, at kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at iværksætte overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme.

Spildevand skal i bestemmelsen forstås på samme måde som i den til enhver tid gældende miljølovgivning om spil-

devand. Spildevand er på nuværende tidspunkt defineret i § 4, stk. 1, i bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4, som er udstedt med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven. Herefter forstås ved spildevand alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse og befæstede arealer. Dette omfatter således bl.a. sanitært spildevand fra toiletter og tilsvarende, der afledes særligt fra beboelse, men også fra virksomheder, institutioner osv. Øvrige typer spildevand, såsom processpildevand fra produktion og regnvand fra tage, veje, pladser etc., er også omfattet af definitionen.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte alle typer af spildevand, i det omfang det er relevant i forhold til smitteovervågning. Da smitte typisk kan detekteres i urin og afføring, vil det primært være overvågning af sanitært spildevand, der har interesse, og bestemmelsen vil derfor primært være relevant i forhold hertil og i forhold til spildevand, hvor sanitært spildevand er blandet med andre typer spildevand. Hvis det måtte blive aktuelt, vil bestemmelsen imidlertid også kunne omfatte andre typer spildevand, herunder f.eks. tag- og overfladevand, der afledes i separate systemer, og processpildevand fra erhvervsvirksomheder.

Beslutning om iværksættelse af overvågningen vil efter forslaget kunne ske på initiativ af kommunalbestyrelsen, hvis det efter kommunalbestyrelsens vurdering kan bidrage til kommunens arbejde med at forebygge og inddæmme udbredelsen af smitsomme sygdomme. Kommunalbestyrelsen

vil kunne træffe beslutning om iværksættelse heraf uanset øvrige, statslige initiativer. En beslutning om at iværksætte overvågningen forudsætter dermed ikke godkendelse fra Statens Serum Institut eller øvrige centrale sundhedsmyndigheder, eller at der forinden er indledt et samarbejde med disse myndigheder.

En beslutning om iværksættelse af overvågning af spildevand vil skulle være egnet til at forebygge og inddæmme udbredelsen af smitsomme sygdomme. Det betyder, at kommunalbestyrelsen alene vil kunne træffe beslutning herom, hvis kommunalbestyrelsen forinden har foretaget en vurdering af, om overvågningen vil kunne være egnet til at forebygge eller hindre udbredelse af en smitsom sygdom. Såfremt overvågningen vurderes ikke at være egnet dertil, vil overvågningen ikke kunne iværksættes eller opretholdes.

En beslutning om iværksættelse af overvågning vil desuden skulle være proportional. Heri ligger, at kommunalbestyrelsen ved beslutning om at iværksætte overvågning vil skulle foretage en vurdering af, om overvågningen står i rimelig forhold til det, der begrundes overvågningen.

Endelig vil en beslutning om at iværksætte overvågning skulle overholde et mindstemiddelsprincip. Det indebærer, at der altid skal vælges den mindst indgribende og mest skånsomme foranstaltning, hvis denne er tilstrækkelig. Kommunalbestyrelsen vil således ikke kunne foretage overvågning af flere områder, bygninger m.v., hvis det står klart, at formålet kan nås med mindre overvågning.

Kommunalbestyrelsen vil i forbindelse med beslutninger om at iværksætte overvågning kunne søge råd og vejledning hos de centrale sundhedsmyndigheder, herunder hos Statens Serum Institut, som kan iværksætte en bredere statslig overvågning af spildevand, jf. afsnit 2.1 i de almindelige bemærkninger, og hos Styrelsen for Patientsikkerhed, som rådgiver om generelle smitteforebyggende tiltag.

Overvågningen vil kunne bestå af opsætning af prøveopsamlingsudstyr, selve prøvetagningen, transport og analyse af prøverne og efterfølgende analyse og bearbejdning af prøvesvar.

Kommunalbestyrelsen vil alene kunne træffe beslutning om overvågning af spildevand, der stammer fra den pågældende kommune. Det betyder, at der alene vil kunne tages prøver fra spildevandsanlæg inden for kommunen eller fra andre anlæg, som håndterer spildevand fra den pågældende kommune. Kommunalbestyrelsen vil således også kunne beslutte at iværksætte overvågning af spildevand i anlæg, som ikke er beliggende i den pågældende kommune, hvis anlægget håndterer spildevand fra kommunen. Dette gælder også selv om anlægget også håndterer vand fra andre kommuner.

Kommunalbestyrelsen vil også efter den foreslåede bestemmelse kunne træffe beslutning om at foretage overvågning af spildevand fra konkrete kommunale bygninger, f.eks. skoler, biblioteker, plejehjem m.v. Der vil ligeledes med forslaget kunne iværksættes overvågning af spildevand fra private bygninger i kommunen eller bygninger i kommunen med statslige eller regionale institutioner, hvis det sker efter aftale med bygningernes ejere eller de pågældende

institutioner m.v. Det vil derimod ikke kræve aftale med bygningens ejer m.v., hvis kommunen via spildevandsforsyningsselskabet overvåger spildevand, der er afledt til selskabet, heller ikke selv om prøven tages et sted, hvor der kun løber vand fra en enkelt ejendom.

Kommunalbestyrelsen bør forud for iværksættelse af overvågning af spildevand informere offentligheden herom. Kommunalbestyrelsen bør således forud for overvågning af bygninger informeres herom på en sådan måde, at personer, som på stedet har mulighed for at anvende toiletfaciliteter, kan få kendskab til den iværksatte overvågning. Dette kan eksempelvis ske ved offentliggørelse på hjemmeside og ved papiropslag i fællesarealer, på indgangsdøre til toiletet eller lignende steder. Kommunalbestyrelsen bør endvidere forud for overvågning af spildevandsanlæg inden for kommunen eller fra anlæg, som håndterer spildevand fra den pågældende kommune, informere herom på kommunens hjemmeside.

Beslutning om iværksættelse af overvågning af spildevand vil kunne træffes med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelsen af smitsomme sygdomme, jf. epidemilovens § 2, stk. 2. Overvågningen vil således også kunne besluttes for sygdomme, som ikke er kategoriseret som alment farlige efter epidemilovens § 2, stk. 3 og 5.

Det vil efter den foreslåede bestemmelse være kommunalbestyrelsen, der kan træffe beslutning om iværksættelse af overvågningen. Forslaget er imidlertid ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen til brug for den praktiske gennemførelse af overvågningen anvender bistand fra eksterne parter. Der vil eksempelvis kunne anvendes eksternt bistand til opsætningen af udstyr, selve prøvetagningen, analyse af prøverne m.v. Der vil kunne anvendes eksternt bistand både til overvågning af spildevand ved renseanlæg og andre anlæg, der tilhører eller anvendes af spildevandsforsyningsselskaber, og ved private bygninger og anlæg.

Spildevandsforsyningsselskaber vil efter aftale eller påbud kunne bistå kommunerne, når det omhandler spildevand, som det er spildevandsforsyningsselskabernes ansvar at håndtere, jf. de foreslåede bestemmelser i § 44 a, stk. 3-5.

Resultatet af undersøgelserne, herunder også undersøgelser som gennemføres med bistand fra spildevandsforsyningsselskaber, jf. de foreslåede stk. 3 og 4, vil i samme omfang som andre smitteindikatorer kunne indgå i kommunalbestyrelsens grundlag for beslutninger om iværksættelse af lokale smitteforebyggende indsatser i kommunen. Hvilke foranstaltninger, der vil kunne iværksættes, vil afhænge af de konkrete omstændigheder, herunder sygdommens karakter og validiteten af resultaterne.

Afhængigt heraf vil resultaterne kunne anvendes til at danne et overblik over områder i kommunen med stor smitte og dermed danne grundlag for eksempelvis en intensivt testindsats eller øget oplysningsindsats. Det vil også efter omstændighederne kunne indgå i kommunalbestyrelsens grundlag for overvejelser om lokale nedlukninger af kommunale institutioner m.v. på baggrund af anstaltsforhold, når forholdene aktuelt og konkret tilsiger det.

Med § 44 a, stk. 1, 2. pkt., foreslås det, at overvågning efter 1. pkt. skal ske på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere fysiske personer.

Bestemmelsen betyder, at den overvågning, som kommunalbestyrelsen måtte beslutte efter det foreslåede stk. 1, 1. pkt., alene må iværksættes, hvis det ikke er muligt at identificere fysiske personer ved denne overvågning. Der foreslås ikke fastsat en konkret mindstegrænse for antallet af berørte personer eller husstande. Afgørende vil være, at kommunalbestyrelsen konkret sikrer, at det spildevand, der overvåges, og eventuelle prøver ikke er personhenførbare, herunder at kommunalbestyrelsen foretager en konkret vurdering af antallet af berørte personer og husstande, der behandles oplysninger om sammenholdt med mængden af indsamlede data.

Det foreslås med § 44 a, stk. 2, at kommunalbestyrelsen underretter Statens Serum Institut om resultaterne af den overvågning, som kommunalbestyrelsen har iværksat efter stk. 1.

Bestemmelsen betyder, at kommunalbestyrelser, som efter det foreslåede stk. 1, beslutter at iværksætte overvågning af spildevand, vil skulle underrette Statens Serum Institut om resultatet af overvågningen. Kommunalbestyrelsen vil efter bestemmelsen skulle underrette Statens Serum Institut om detektion af patogener i spildevandet, med henblik på at, dette kan indgå i instituttets nationale overvågning af smitsomme sygdomme sammen med øvrige overvågningsdata.

Kommunalbestyrelsen vil kunne indgå i dialog med Statens Serum Institut om tidspunktet for underretningen og om det nærmere omfang af underretningen og resultaterne.

Med det foreslåede § 44 a, stk. 3, foreslås det, at spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, efter aftale med Statens Serum Institut eller kommunalbestyrelsen kan bistå og medvirke til aktiviteter, der er forbundet med overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre et klart grundlag for, at spildevandsforsyningsselskaber kan indgå aftaler med Statens Serum Institut eller kommunalbestyrelser om bistand og medvirken til aktiviteter, der er forbundet med overvågningen af spildevand.

Ved et spildevandsforsyningsselskab forstås et vandselskab, der udøver spildevandsforsyningsaktiviteter, dvs. transport, behandling eller afledning af spildevand, mod betaling, jf. vandsektorlovens § 2, stk. 8, nr. 1 og 4.

Den foreslåede bestemmelse omfatter alene spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1. Vandsektorlovens § 2, stk. 1, omfatter bl.a. alle spildevandsforsyningsselskaber, der forsyner eller har til formål at forsyne mindst ti ejendomme, og som helt eller delvis, direkte eller indirekte er eller efter den 1. januar 2010 har været ejet af en kommune. Disse selskaber står for afledningen af langt størstedelen – ca. 99 pct. – af det spildevand, der afledes til renseanlæg.

Andre spildevandsforsyningsselskaber og spildevandsanlæg er ikke omfattet af vandsektorlovens regler og dermed heller ikke af de begrænsninger i deres virksomhed, som

følger af loven. Om disse vil kunne bistå med smitteovervågning vil således som hidtil afhænge af regelgrundlaget for det konkrete selskab eller spildevandsanlæg, herunder dettes vedtægter m.v.

Der vil efter bestemmelsen kunne indgås aftaler om spildevandsforsyningsselskabers deltagelse og medvirken i alle aktiviteter, som måtte være nødvendige for, at Statens Serum Institut eller kommunalbestyrelsen kan gennemføre overvågningen af spildevand. Der vil eksempelvis kunne være tale om, at spildevandsforsyningsselskaber medvirker til planlægning og udvælgelse af egnede prøvesteder, opsætningen af måleudstyr og foretager selve prøveudtagningen. Selskaberne vil efter omstændighederne også kunne bistå med at arrangere transport af prøverne til laboratorier til analyse. Transporten vil kunne arrangeres afhængig af, hvad der er praktisk og logistisk muligt, f.eks. via et budfirma, eller ved at laboratoriet selv indsamler og transporterer prøverne. Det vil også kunne omfatte f.eks. analyse af prøverne på stedet, hvis det teknisk er muligt. Spildevandsforsyningsselskaber vil ikke kunne indgå aftaler eller kontrakter med laboratorier.

Vedrørende definition af spildevand henvises til bemærkningerne til det foreslåede stk. 1.

Overvågningen efter stk. 3, herunder prøvetagningen, vil alene kunne omfatte spildevand, som spildevandsforsyningsselskabet har ansvar for at håndtere, jf. det foreslåede § 44 a, stk. 5, og vil således ikke kunne omfatte overvågning af spildevand i konkrete bygninger, som ikke er afledt til selskabet. I tilfælde, hvor der er en kloakbrønd umiddelbart efter spildevandsforsyningsselskabets overtagelse af vandet fra en ejendom, vil overvågningen dog også kunne omfatte dette, selv om spildevandet her kun stammer fra en enkelt ejendom.

Spildevandsforsyningsselskaber vil efter bestemmelsen alene kunne bistå og medvirke ved aftaler, som Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse har taget initiativ til. Bestemmelsen giver således ikke mulighed for, at spildevandsforsyningsselskaber kan iværksætte overvågning af spildevand af egen drift eller efter aftale med andre. Med forslaget vil det således bliver gjort klart, at dette ikke vil være en del af spildevandsforsyningsselskabernes hovedvirksomhed, heller ikke selv om det ikke takstfinansieres.

Med det foreslåede § 44 a, stk. 4, foreslås det, at Statens Serum Institut eller kommunalbestyrelsen kan påbyde spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, at bistå og medvirke til aktiviteter, der er forbundet med overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme, hvis det ikke muligt at indgå en aftale efter stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre et klart grundlag for, at Statens Serum Institut eller kommunalbestyrelsen kan påbyde spildevandsforsyningsselskaber at bistå og medvirke til aktiviteter, der er forbundet med overvågning af spildevand, hvis det ikke har været muligt at indgå en aftale efter det foreslåede stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse omfatter ligesom det foreslå-

ede stk. 3 alene spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1. Vandsektorlovens § 2, stk. 1, omfatter bl.a. alle spildevandsforsyningsselskaber, der forsyner eller har til formål at forsyne mindst ti ejendomme, og som helt eller delvis, direkte eller indirekte er eller efter den 1. januar 2010 har været ejet af en kommune. Disse selskaber står for afledningen af langt størstedelen – ca. 99 pct. – af det spildevand, der afledes til renseanlæg.

Andre spildevandsforsyningsselskaber og spildevandsanlæg er ikke omfattet af vandsektorlovens regler og dermed heller ikke af de begrænsninger i deres virksomhed, som følger af loven. Om disse vil kunne bistå med smitteovervågning vil således som hidtil afhænge af regelgrundlaget for det konkrete selskab eller spildevandsanlæg, herunder dets vedtægter m.v.

De aktiviteter, som spildevandsforsyningsselskaberne vil kunne påbydes at deltage og medvirke i, omfatter alle aktiviteter, som måtte være nødvendige for, at Statens Serum Institut eller kommunalbestyrelsen kan gennemføre overvågningen af spildevand. Der vil eksempelvis kunne være tale om, at spildevandsforsyningsselskaber medvirker til planlægning og udvælgelse af egnede prøvesteder, opsætningen af måleudstyr og foretager selve prøveudtagningen. Selskaberne vil efter omstændighederne også kunne bistå med at arrangere transport af prøverne til laboratorier til analyse. Transporten vil kunne arrangeres afhængig af, hvad der er praktisk og logistisk muligt, f.eks. via et budfirma, eller ved at laboratoriet selv indsamler og transporterer prøverne. Det vil også kunne omfatte f.eks. analyse af prøverne på stedet, hvis det teknisk er muligt. Spildevandsforsyningsselskaber vil ikke kunne indgå aftaler eller kontrakter med laboratorier.

Vedrørende definition af spildevand henvises til bemærkningerne til det foreslåede stk. 1.

Overvågningen efter stk. 4, herunder prøvetagningen, vil alene kunne omfatte spildevand, som spildevandsforsyningsselskabet har ansvar for at håndtere, jf. det foreslåede § 44 a, stk. 5, og vil således ikke kunne omfatte overvågning af spildevand i konkrete bygninger, som ikke er afledt til selskabet. I tilfælde, hvor der er en kloakbrønd umiddelbart efter spildevandsforsyningsselskabets overtagelse af vandet fra en ejendom, vil overvågningen dog også kunne omfatte dette, selv om spildevandet her kun stammer fra en enkelt ejendom.

Forpligtelsen vil alene indtræde og gælde ved et påbud. Der vil således ikke efter forslaget blive indført en generel forpligtelse eller mulighed for, at spildevandsforsyningsselskaber kan iværksætte overvågning af spildevand af egen drift.

Statens Serum Institut og kommunalbestyrelsen vil alene kunne påbyde spildevandsforsyningsselskaber at medvirke og bistå, hvis det ikke muligt at indgå en aftale efter stk. 3. Det betyder, at myndigheden forinden skal have forsøgt at indgå frivillige aftaler med selskaberne, forinden der udstedes påbud til selskabet om medvirken og bistand. Ønsker Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse, at et

spildevandsforsyningsselskab bistår og medvirker, forudsættes det således, at der indgås en dialog med selskabet herom og om den nærmere gennemførelse af overvågningen, herunder stedet eller stederne for overvågning og prøvetagning, med hvilken kadence prøver skal tages m.v. Den foreslåede mulighed for at påbyde spildevandsforsyningsselskaber at bistå og medvirke vil således alene kunne bringes i anvendelse, hvis det ikke gennem dialog og aftale er lykkedes at nå til enighed om selskabets medvirken. Hvilke krav der stilles til forsøget på at nå til enighed, vil bero på en konkret vurdering, bl.a. afhængig af, hvor hastende det er at få iværksat smitteovervågningen.

Resultatet af undersøgelserne vil i samme omfang som andre smitteindikatorer kunne indgå i Statens Serum Instituts datagrundlag i overvågningen af smitsomme sygdomme og derved også i myndighedernes og det politiske grundlag for beslutninger om iværksættelse af smitteforebyggende foranstaltninger.

Resultatet af kommunalbestyrelsens undersøgelser vil i samme omfang som andre smitteindikatorer kunne indgå i kommunalbestyrelsens grundlag for beslutninger om smitteforebyggende indsatser i kommunen. Hvilke foranstaltninger, der vil kunne iværksættes, vil afhænge af de konkrete omstændigheder, herunder sygdommens karakter og validiteten af resultaterne.

Afhængigt heraf vil resultaterne kunne anvendes til at danne et overblik over områder i kommunen med stor smitte og dermed danne grundlag for eksempelvis en intensiveret testindsats eller øget oplysningsindsats. Det vil også efter omstændighederne kunne indgå i kommunalbestyrelsens grundlag for overvejelser om lokale nedlukninger af kommunale institutioner m.v. på baggrund af anstaltsforhold, når forholdene aktuelt og konkret tilsiger det.

Det foreslås, at vandselskaber, som ikke medvirker eller bistår efter påbud herom, straffes med bøde, jf. herved lovforslagets § 1, nr. 2, og den foreslåede ændring af epidemi-lovens § 66, stk. 2.

Efter det foreslåede § 44 a, stk. 5, omfatter stk. 3 og 4 alene spildevand, som spildevandsforsyningsselskabet har ansvar for at håndtere.

Den overvågning, som spildevandsforsyningsselskaberne kan aftale eller blive påbudt efter stk. 3 og 4, vil således alene kunne omfatte spildevand, som spildevandsforsyningsselskabet har ansvar for at håndtere. Spildevandsforsyningsselskabet overtager ansvaret for håndteringen af spildevand, når det afledes til dem. Ved afledning fra en ejendom til spildevandsforsyningsselskabet, sker dette typisk ved grundgrænsen. Bistanden omfatter dermed ikke overvågning af spildevand i konkrete bygninger, hvor spildevandet ikke er afledt til spildevandsforsyningsselskabet. I tilfælde, hvor der er en kloakbrønd umiddelbart efter spildevandsforsyningsselskabets overtagelse af vandet fra en ejendom, vil overvågningen dog også kunne omfatte dette, selv om spildevandet her kun stammer fra en enkelt ejendom.

Spildevandsforsyningsselskaber, der kun står for f.eks. rensning, kan tilsvarende alene aftale eller påbydes bistand

til overvågning af spildevand, som er afledt til dem fra det selskab, der står for transporten af vandet.

Det vil i praksis som hovedregel sige, at selskabernes bistand vedrører overvågning via spildevandselskabernes egne renseanlæg, pumpestationer og kloakbrønde m.v.

Efter det foreslåede § 44 a, stk. 6, 1. pkt., skal den myndighed, der efter stk. 3 har indgået aftale med et spildevandsforsyningsselskab om selskabets bistand og medvirken eller efter stk. 4 har påbudt et spildevandsforsyningsselskab at bistå eller medvirke, godtgøre alle selskabets omkostninger.

Bestemmelsen betyder, at omkostninger, som spildevandsforsyningsselskaberne måtte have som følge af en aftale om bistand og medvirken, afholdes af den myndighed, der indgår aftale med selskabet om bistand eller medvirken, det vil sige Statens Serum Institut eller den pågældende kommunalbestyrelse. Tilsvarende gælder i de tilfælde, hvor spildevandsforsyningsselskaberne påbydes at bistå og medvirke.

Spildevandsforsyningsselskaberne vil alene kunne fakturere den myndighed, der indgår aftale med eller påbyder selskabet at bistå eller medvirke, for de faktiske omkostninger, som selskabet måtte have som følge af en aftale efter stk. 3 eller et påbud efter stk. 4, herunder medgået tid for spildevandsforsyningsselskabets ansatte til at opfylde aftalen eller påbuddet. Hvis det er nødvendigt for et selskab at rekvirere ekstern bistand eller ansætte yderligere personale, vil omkostningerne hertil således også skulle dækkes af myndigheden. Da spildevandsforsyningsselskaberne efter de gældende regler ikke må takstfinansiere omkostninger til smitteovervågning, vil selskaberne være forpligtet til at opkræve de fulde omkostninger hos myndigheden.

Bestemmelsen vil sikre, at spildevandsforsyningsselskabernes omkostninger refunderes, og at spildevandsforsyningsselskaberne således ikke skal afholde omkostningerne gennem takstmidler.

Med § 44 a, stk. 6, 2. pkt., foreslås det, at selskabet skal føre selvstændigt regnskab for disse omkostninger og den godtgørelse, som selskabet modtager.

Bestemmelsen betyder, at selskabets omkostninger til medvirken og bistand, herunder også omkostninger i form af personaleressourcer, skal opgøres separat og indgå i et selvstændigt regnskab, hvor også den godtgørelse, som selskabet modtager fra myndigheder, indgår.

Formålet er dels, at selskaberne kan dokumentere, at de opkræver den korrekte godtgørelse fra den eller de myndigheder, der indgår aftale med eller påbyder selskabet at bistå eller medvirke efter stk. 3 eller 4, dels at omkostninger og indtægter kan holdes uden for selskabernes økonomiske rammer, som er fastsat i medfør af vandsektorloven.

Vandselskabernes økonomiske rammer er reguleret i vandsektorloven og i bekendtgørelse nr. 2291 af 30. december 2020 om økonomiske rammer for vandselskaber. Vandselskaberne får af Forsyningssekretariatet fastsat en økonomisk

ramme, som deres indtægter skal holde sig inden for. Vandselskabernes økonomiske ramme omfatter ikke aktiviteter med smitteovervågning som omtalt i dette lovforslag og vil heller ikke gøre det fremover.

Til brug for Forsyningssekretariatets kontrol med de økonomiske rammer skal selskaberne bl.a. indsende en opgørelse over deres indtægter, jf. bekendtgørelsens § 26. Det følger af de gældende regler i bekendtgørelsens § 26, stk. 2, at indtægter fra aktiviteter, som ifølge lovgivningen skal have selvstændigt regnskab, indregnes i vandselskabets indtægter i det omfang, det er muligt efter lovgivningen. De indtægter, som selskaberne vil få som godtgørelse for deres bistand og medvirken efter de foreslåede bestemmelser i § 44 a, stk. 3 og 4, vil ikke skulle indregnes som indtægt efter bestemmelsen, og de vil dermed ikke få indflydelse på, hvor mange indtægter selskaberne kan have til dækning af deres aktiviteter i øvrigt. Omkostningerne til spildevandsforsyningsselskabernes medvirken og bistand til smitteovervågning vil heller ikke indgå i benchmarkingen af selskaberne.

Til nr. 2

Da den foreslåede bestemmelse om spildevandsforsyningsselskabers pligt til medvirken og bistand efter påbud fra Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse er ny, er der ikke efter gældende ret fastsat regler om straf for at undlade at efterkomme et sådant påbud.

Efter epidemilovens § 66, stk. 2, er der fastsat regler om straf for at undlade at efterkomme en anmodning fremsat af Styrelsen for Patientsikkerhed. Efter denne bestemmelse straffes, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, med bøde den, der undlader at efterkomme en anmodning fremsat af Styrelsen for Patientsikkerhed efter § 49, stk. 2, om juridiske personers afgivelse af personoplysninger, og § 50, stk. 1, om udlevering af passageroplysninger.

Der kan efter epidemilovens § 66, stk. 4, pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Det foreslås, at der i epidemilovens § 66, stk. 2, efter »eller § 50, stk. 1« indsættes », eller et påbud fra Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse efter § 44 a, stk. 4«.

Den foreslåede ændring vil betyde, at den, der undlader at efterkomme et påbud fra Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse efter § 44 a, stk. 4, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2021.

Da hovedloven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men ved kongelig anordning kan sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger, vil tilsvarende gælde for de foreslåede ændringer.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 1

I epidemiloven, lov nr. 285 af 27. februar 2021, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 44 indsættes:

»§ 44 a. Kommunalbestyrelsen kan iværksætte overvågning af spildevand med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelsen af smitsomme sygdomme. Overvågning efter 1. pkt. skal ske på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere fysiske personer.

Stk. 2 Kommunalbestyrelsen underretter Statens Serum Institut om resultaterne af den overvågning, som kommunalbestyrelsen har iværksat efter stk. 1.

Stk. 3. Spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, kan efter aftale med Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse bistå og medvirke til aktiviteter, der er forbundet med overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme.

Stk. 4. Er det ikke muligt at indgå en aftale efter stk. 3, kan Statens Serum Institut eller kommunalbestyrelsen påbyde spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, at bistå og medvirke til aktiviteter, der er forbundet med overvågning af spildevand for smitsomme sygdomme.

Stk. 5. Stk. 3 og 4 omfatter spildevand, som spildevandsforsyningsselskabet har ansvar for at håndtere.

Stk. 6. Den myndighed, der efter stk. 3 har indgået aftale med et spildevandsforsyningsselskab om selskabets bistand og medvirken, eller efter stk. 4 har påbudt et spildevandsforsyningsselskab at bistå og medvirke, godtgør alle selskabets omkostninger. Selskabet skal føre selvstændigt regnskab for disse omkostninger og modtagne godtgørelse.«

Stk. 2. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at efterkomme en anmodning fremsat af Styrelsen for Patientsikkerhed efter § 49, stk. 2, eller § 50, stk. 1.

Stk. 3-4. ---

2. I § 66, *stk. 2*, indsættes efter »eller § 50, stk. 1«: » , eller et påbud fra Statens Serum Institut eller en kommunalbestyrelse efter § 44 a, stk. 4«.